

บทที่ 1

สภาพการผลิตและการตลาดของส้มโอทับทิมสยามในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน

ส้มโอทับทิมสยามมีการปลูกกันมากในพื้นที่อำเภอเมืองและอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเดิมพื้นที่บริเวณนี้จะเป็นพื้นที่ราบลุ่มมีการทำนาข้าวมาก่อน มีระดับน้ำใต้ดินสูง ดินเหนียวจัด เมื่อทำนาข้าวไม่ได้ผล เนื่องจากประสบกับปัญหาน้ำเค็ม มีน้ำท่วมขังทุกปี ประกอบกับในพื้นที่หมู่บ้านแสงวิมานซึ่งอยู่ใกล้เคียงกัน ปลูกส้มโอได้ผลดี เกษตรกรจึงหันมาขุดร่องสวนเพื่อปลูกส้มโอกันมากขึ้น เดิมเกษตรกรในพื้นที่ที่จะนิยมปลูกส้มโอพันธุ์ทองดี ต่อมาเมื่อมีการนำส้มโอพันธุ์ทับทิมสยามมาปลูกได้ผลดีรสชาติอร่อย มีราคาสูง เกษตรกรจึงหันมาปลูกพันธุ์ทับทิมสยามกันมากขึ้น

ภาพที่ 1 แสดงผลส้มโอทับทิมสยาม

ข้อมูลพื้นฐานเกษตรกร

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกส้มโอพันธุ์ทับทิมสยามในพื้นที่ อำเภอเมือง และอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 32 ราย ประกอบด้วย

- ตำบลคลองน้อย อำเภอปากพนัง	จำนวน 25 ราย
- ตำบลคลองกระบือ อำเภอปากพนัง	จำนวน 1 ราย
- ตำบลเกาะหวด อำเภอปากพนัง	จำนวน 4 ราย
- ตำบลบางจาก อำเภอเมือง	จำนวน 2 ราย

สามารถสรุปเป็นข้อมูลพื้นฐาน ได้ดังนี้

อายุเกษตรกร พบว่า เกษตรกรที่ปลูกส้มโอทับทิมสยามส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ โดยมีอายุ 61 ปีขึ้นไป เท่ากับร้อยละ 40.62 รองลงมาอายุระหว่าง 51-60, 41-50 และ 30-40 ปี เท่ากับร้อยละ 34.3, 21.88 และ 3.13 ตามลำดับ

การศึกษา พบว่า เกษตรกรที่ปลูกส้มโอทับทิมสยามส่วนใหญ่จะจบชั้นประถมศึกษามากที่สุด เท่ากับร้อยละ 75 รองลงมาจบชั้นมัธยม ปริญญาตรี และอนุปริญญา เท่ากับร้อยละ 12.50, 9.37 และ 3.12 ตามลำดับ

อาชีพหลัก พบว่า มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกรเท่ากับร้อยละ 100

รายได้ของครอบครัว พบว่า มีรายได้มากกว่า 25,001 บาทขึ้นไป เท่ากับร้อยละ 34.37 รองลงมารายได้ (5,001-10,000), (10,001-15,000), (น้อยกว่า5,000), (20,001-25,000) และ (15,001-20,000) เท่ากับร้อยละ 25, 15.62, 15.62, 6.25 และ 3.12 ตามลำดับ

รายได้จากส้มโอทับทิมสยาม พบว่า มีรายได้มากกว่า 25,001 บาทขึ้นไป เท่ากับร้อยละ 68.75 รองลงมารายได้ (น้อยกว่า5,000), (10,001-15,000), (15,001-20,000), (20,001-25,000), (5,001-10,000) เท่ากับร้อยละ 12.50, 9.37, 3.12, 3.12 และ 3.12 ตามลำดับ

การเป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่า เป็นสมาชิกกลุ่มเท่ากับร้อยละ 71.87 ไม่เป็นร้อยละ 23.12

แหล่งเงินทุน พบว่า เกษตรกรต้องกู้เงินจากสถาบันการเงินเพื่อมาลงทุนเท่ากับร้อยละ 71.87 ใช้ทุนของตนเองร้อยละ 23.12

ข้อมูลพื้นที่

- การถือครอง พบว่า เกษตรกรเป็นเจ้าของร้อยละ 100
- ลักษณะการถือครอง พบว่า เป็นโฉนดร้อยละ 100

การตลาด

มีพ่อค้าขาประจำมารับซื้อ โดยมาตัดเองราคาผลละ 80-150 บาท และเกษตรกรตัดขายเองที่แผงริมถนน สายนครศรีฯ-ปากพนัง ในราคาประมาณผลละ ราคา 100-180 บาท (ขึ้นอยู่กับขนาดของผล) สำหรับตลาดของส้มโอทับทิมสยามทั้งตลาดภายในและส่งออกต่างประเทศ ดังนี้

- ตลาดในประเทศ โดยขายที่แผงริมถนน หรือตลาดในตัวเมืองใหญ่ แหล่งท่องเที่ยว เช่น ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี หรือกรุงเทพมหานคร
- ตลาดต่างประเทศ มีปริมาณเพียงเล็กน้อย ได้แก่ ฮองกง ไต้หวัน เป็นต้น

ตารางที่ 1 ข้อมูลการสำรวจการปลูกส้มโอพันธุ์ทับทิมสยามจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 32 ราย

ที่	ข้อมูลเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
1	อายุเกษตรกร		
	- ต่ำกว่า 40 ปี	1	3.13
	- ระหว่าง 41-50 ปี	7	21.88
	- ระหว่าง 51-60 ปี	11	34.37
	- 61 ปี ขึ้นไป	13	40.62
2	การศึกษา		
	- ประถม	24	75
	- มัธยม	4	12.50
	- อนุปริญญา	1	3.12
	- ปริญญาตรี	3	9.37
3	อาชีพหลัก		
	- เกษตรกร	32	100

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ที่	ข้อมูลเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
4	รายได้จากของครอบครัวบาท/ปี		
	- น้อยกว่า 5,000	2	6.25
	- 5,001-10,000	8	25
	- 10,001-15,000	5	15.62
	- 15,001-20,000	1	3.12
	- 20,001-25,000	5	15.62
	- มากกว่า 25,001	11	34.37
5	รายได้จากส้มโอทับทิมสยาม(บาท/เดือน)		
	- น้อยกว่า5,000	4	12.50
	- 5,001-10,000	1	3.12
	- 10,001-15,000	3	9.37
	- 15,001-20,000	1	3.12
	- 20,001-25,000	1	3.12
	- มากกว่า 25,001	22	68.75
6	การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
	- เป็น	23	71.87
	- ไม่เป็น	9	23.12
7	แหล่งเงินทุน		
	- ส่วนตัว	23	71.87
	- กู้	9	23.12
8	การถือครอง -โฉนด		
	- โฉนด	32	100
9	ลักษณะการถือครอง		
	- เป็นของตนเอง	32	100
10	พื้นที่ปลูก		
	- พื้นที่ราบ	32	100
11	สภาพดิน		
	- ดินเหนียว	32	100
12	ขนาดหลุม		
	- 1 หน้าจอบ	2	6.25
	- 30x30 เซนติเมตร	14	43.75
	- 50x50 เซนติเมตร	11	34.37
	- 100x100 เซนติเมตร	5	15.62
13	ลักษณะการปลูก		
	- ร่องสวน	32	100

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ที่	ข้อมูลเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
14	การใส่ปุ๋ยรองกันหลุม		
	- ไม่ใส่	10	31.25
	- ใส่	22	68.75
	- มูลวัว	15	68.18
15	- 15-15-15	7	31.82
	การใส่ปุ๋ยหลังปลูก		
	- ไม่ใส่	-	-
	- ใส่	32	100
	- มูลวัว+15-15-15	7	21.88
	- 15-15-15+13-13-21	25	78.12

ต้นทุนการผลิตและรายได้

พบว่า เกษตรกรใช้ต้นทุนค่อนข้างสูงมาก เนื่องจากเป็นพืชที่มีศัตรูพืชมาก ต้องมีการจัดการสวนที่ดี โดยพบว่าต้นทุนเฉลี่ย 19,000 บาท/ไร่ ให้ผลผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 2,280 ผล/ไร่ มีรายได้สุทธิเฉลี่ย 254,600 บาท/ไร่ และมีค่า BCR เท่ากับ 14.4

ตารางที่ 2 ข้อมูลรายรับ-รายจ่าย และรายได้ต่อต้นทุนผันแปร (BCR)

รายการ	(บาท/ไร่/ปี)
1. ต้นทุนการผลิต	
- ค่าสารเคมี	3,000
- ค่าแรงงานพ่นสารเคมี	3,000
- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	1,000
- ค่าปุ๋ยเคมี	5,000
- ค่าน้ำมัน	5,500
- ค่าแรงงานตัดหญ้า	2,000
- ค่าแรงงานเก็บเกี่ยว	2,500
รวมต้นทุนผันแปรเฉลี่ย (บาท/ไร่)	19,000
2. ผลผลิตเฉลี่ย (ผล/ไร่)	2,280
3. ราคาขายเฉลี่ย (บาท/ผล)	120
4. รายได้ (บาท/ไร่)	273,600
5. รายได้สุทธิ (บาท/ไร่)	254,600
6. ต้นทุนการผลิต (บาท/ผล)	0.14
BCR	14.4

หมายเหตุ: BCR (Benefit Cost Ratio) = รายได้ต่อต้นทุนผันแปร
BCR < 1 รายได้น้อยกว่ารายจ่ายไม่ควรผลิต
BCR = 1 รายได้เท่ากับรายจ่ายไม่มีกำไรไม่ขาดทุน มีความเสี่ยงในการผลิตไม่ควรทำการผลิต
BCR > 1 รายได้มากกว่ารายจ่าย มีกำไร มีความเสี่ยงน้อยสามารถทำการผลิตได้

ภาพที่ 2 รูปแบบผลผลิตส้มโอที่วางจำหน่าย